

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6330/2021
18.01.2023. године
Београд

ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Андреј Прекајски, адвокат из ..., против тужених Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд, кога заступа пуномоћник Љиљана Јефтић, адвокат из ... и ББ из ..., кога заступа пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 122/21 од 07.04.2021. године, у седници одржаној 18.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду ГжЗ 122/21 од 07.04.2021. године, у ствовима првом и петом изреке и пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 284/20 од 24.12.2020. године, у ставовима другом и трећем изреке, у односу на туженог Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд, тако што се означени тужени обавезује да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа исплати 300.000,00 динара са законском затезном каматом од 24.12.2020. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде, а одбија захтев туженог Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд за накнаду трошкова парничног поступка.

У преосталом делу ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 122/21 од 07.04.2021. године, у односу на туженог Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд, **ОДБИЈА** се као неоснована.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца изјављена против решења из ставова другог, трећег, четвртог и шестог изреке пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 122/21 од 07.04.2021. године, као недозвољена.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд да тужиоцу накнади трошкове целог поступка у износу од 142.600,00 динара у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 284/20 од 24.12.2020. године, ставом првим изреке дозвољено је субјективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 02.10.2020. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезу да му на име накнаде нематеријалне штете због објављивања неистинитих информација, повреде претпоставке невиности и повреде части и угледа солидарно исплате 24.400.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом Радио дифузно предузећу „Студио Б“ ДОО Београд накнади трошкове парничног поступка у износу од 461.250,00 динара. Ставом четвртим изреке тужилац је обавезан да туженом ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 136.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 122/21 од 07.04.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке у делу који се односи на тужено Радио дифузно предузеће „Студио Б“ Београд, као и у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке преиначено је решење садржано у ставу првом изреке првостепене пресуде, тако што није дозвољено субјективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 02.10.2020. године. Ставом трећим изреке укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке који се односи на туженог ББ. Ставом четвртим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртим изреке првостепене пресуде, тако што је тужилац обавезан да туженом ББ накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 163.800,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом шестим изреке, тужилац је обавезан да туженом ББ накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 108.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца у односу на туженог Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд делимично основана, док је у односу на туженог ББ недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд је јавно радио дифузно предузеће, које је у ... епизоде (... , ... и ... .2016. године) објавило емисију „... – ...“ у вечерњим часовима у ..., са трајањем сваке епизоде од по ... минута. Аутор наведеног серијала је ВВ, продукцијска кућа која се бави производњом и дистрибуцијом ТВ програма. Предметна емисија се односи на тужиоца као истакнутог српског привредника и некадашњег носиоца јавне власти. У ...

наставка описан је животни пут тужиоца, као детета из села ..., кроз развој његове каријере, пословање једне од највећих пословних корпорација код нас „ГГ“ чији је он власник, затим хапшења тужиоца ... године, те кривичног поступка и оптужби које су му у том поступку стављене на терет и изрицања пресуде. За емисије су коришћени различити извори, пренети текстови из других медија, наводи оптужнице, наводи других писаних и електронских медија, подаци са тужиоцевог сајта, изјаве учесника друштвено-политичког живота, представника и радника путарских предузећа, грађана који познају тужиоца и мештана његовог родног села. Емисија је снимљена и емитована с обзиром на очекивано окончање кривичног поступка у коме је оптужницом тужиоцу стављено на терет кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ а све у вези члана 33. КЗ у саизвршилаштву. Утврђено је да су о хапшењу тужиоца и кривичном поступку писали бројни медији, као и да су изјаве давали највиши политички званичници и функционери, а што је приказано у самој емисији. Разлог за снимање такве емисије била је велика заинтересованост јавности за ток кривичног поступка, те намера аутора да тужиоца прикаже из другог угла, због чега су у његовом родном месту интервјуисали рођаке, комшије и школске другове који су имали прилику да изнесу своје мишљење о тужиоцу. Поред тога и радници путарског предузећа су такође износили своје виђење ситуације, односно на који начин се приватизација некада државних предузећа одразила на њихов посао и живот. Аутори емисије су пре емитовања серијала покушали да ступе у контакт са тужиоцем преко ПР службе мејловима од ... и ... 2016. године, уз доставу листе питања која су се односила на садржај емисије, а мејлом од ... 2016. године контактиран је и адвокат, бранилац тужиоца у кривичном поступку, али нису одговорили. После емитовања прве епизоде, тужилац је преко адвоката упутио деманти који је у целини прочитан у емисији Вести у 19.00 часова, као и на крају ... епизоде емитоване ... 2016. године, уз поновни позив тужиоцу на учешће у емисији. У демантију су нарочито наглашени као неистинити и увредљиви делови који се наводе у и тужби и за сваки од тих навода је дато образложење. На крају ... и ... епизоде наглашено је да циљ емисије није вређање нити било какво омаловажавање нити је било шта изнето у намери нарушавања пословног угледа тужиоца, већ да је циљ објављивање информација од јавног значаја о догађајима који су у жижи интересовања јавности, а то је суђење једном од најбогатијих људи у ...

Анализом садржине емитованог серијала утврђено је да су у емисији пренети подаци из оптужнице Кто 6/13 од 09.05.2013. године, да су тужилац и његов син оптужени да су злоупотребом положаја одговорног лица оштетили ... за 16,95 милијарди динара, а такође и да су пореском утајом оштетили буџет Србије за 427.000.000,00 динара. Поред тога, објављено је да се у оптужници наводи да постоји оправдана сумња да су тужилац и његов син у договору са ДД од 2005. и 2006. године преко својих предузећа са ... и ... улагали у ЂЂ и тако стекли 67,50% акција, што представља сумарно новинарско мишљење засновано на наводима оптужнице са четврте и пете стране из чега се може закључити да навод о улагању у ЂЂ није нетачан, док тужилац своје наводе давања кредита овом предузећу није доказао током поступка. Објављена информација, да је за само две године касније дошло до потпуног обезвређивања капитала тог предузећа и великих проблема у пословању је заснована на наводима из оптужнице, да су акције ЂЂ због пада вредности оперативног бизниса предузећа потпуно обезвређене, што је узроковало да је дана 07.10.2009. године наступила трајна блокада рачуна, а у току 2010. године блокада и осталих рачуна. У погледу наведених информација, објављено је да је тужилац одбацио наводе

оптужнице и цитирана је његова изјава „Нити сам знао за ту трговину, нити сам на било који начин учествовао у њој. Морате знати да ја као председник компаније не купујем и не продајем акције, као што ни не зарачунавам камату и контролишем кредите“, а као извор је наведено сведочење у Специјалном суду, чиме су аутори и емитер уложили напор да се из расположивих извора чује и став друге стране. У емисији је објављено и да се у оптужници не наводи, али да је једна од последица ових шпекулација да су без посла остали радници у ... фирмама из ЕЕ, њих око 5000, што представља став аутора заснован на претходним проверама у разговору са радницима и представницима синдиката путарских фирми и других интервјуисаних лица. Осим тога део емисије је покривен новинским текстом „...“ који је сликан камаром и објављен у емисији, наведен је назив медија, те приказан цео текст под насловом „...“.

У уводном делу ... епизоде пренет је део тужиоцеве изјаве „Често чујете у задње време корупција. Корупција је неминовна“ преузет из раније дате изјаве тужиоца у ширем контексту. У ... епизоди емисије емитована је информација у форми разговора између тужиоца и полицијског службеника која гласи „Био сам добар када сам давао новац“, а на питање „Коме сте давали новац“, одговара „Рећи ћу када за то дође време“, а као извор је наведено саслушање у полицији, док је у емисији од ... .2016. године, такође објављен исти наводни разговор тужиоца и полицијског службеника.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да се спорне информације односе на личност, појаву и догађај од интереса за јавност, те да су аутори емисије поступали у складу са дужном новинарском пажњом, покушавајући да са тужиоцем ступе у контакт ради његовог коментара односно учешћа у емисији што он није прихватио. Информације су проверене у довољној мери код доступних извора као што је тужилаштво, полиција и саговорници који су дали своје мишљење о тужиоцу и о кривичном поступку који се против њега у то време водио. Тужилац као јавна личност, власник и председник „ГГ1“ једне од највећих домаћих компанија у области привреде и бивши потпредседник Владе Републике Србије, морао је бити спреман на критику, нарочито ону која се односи на пословање предузећа, те толерисати и трпети више него остали грађани, а од медија се не може захтевати утврђивање истинитости чињеница као у судском поступку. Садржина емисије делом је заснована на наводима пренетим из оптужног акта државног органа, па не постоји одговорност медија за објављивање тих информација, нити за сумарано новинарско мишљење засновано на наводима оптужнице, при чему тужилац није означен као извршилац кривичног дела, па није повређена претпоставка невиности. Тужилац није означен као лице одговорно за отпуштање радника у процесу својинске трансформације путарских предузећа, а пренета изјава тужиоца од раније „Корупција је неминовна“ не ствара утисак да је то примарни тужиоцев став и мишљење о питању корупције. У погледу наводне тужиоцеве изјаве дате у форми разговора између тужиоца и полицијског службеника, закључено је да представља верно пренету изјаву инспектора МУП-а шефа радне групе за испитивање приватизације ЖЖ коју је дао у емисији „...“ на телевизији „Б92“. Зато је првостепени суд одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио накнаду нематеријалне штете од тужених због објављивања неистинитих информација, повреде претпоставке невиности и повреде части и угледа. Другостепени суд је прихватио изнето становиште првостепеног суда у односу на туженог Радиодифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд, док је у односу на туженог ББ, преиначио првостепену одлуку о субјективном преиначењу тужбе, тако што исто није дозволио, налазећи да за то нису били испуњени услови из члана 201.

ЗПП, па је укинуо побијану пресуду у односу на ово лице јер је првостепени суд одлучивао о нечему о чему није могао да одлучује, применом члана 393. став 1. ЗПП.

Одредбама члана 46. Устава Републике Србије зајемчена је слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје (став 1.) и утврђено да се слобода изражавања може законом ограничити, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије (став 2.).

Према члану 10. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе (став 1.). Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу (поред осталог) заштите угледа или права других (став 2.).

У циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа, нико се у медију не сме означити учиниоцем кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда (члан 73. Закона о јавном информисању и медијима), док је по члану 79. наведеног закона достојанство личности (част, углед, односно пијетет) лица на које се односи информација правно заштићено. Објављивање информације којом се врши повреда части и угледа, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својстава које оно нема, односно одрицањем особина или својстава које има, није допуштено ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи.

У конкретном случају, тужени Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд је објавило емисију „... – ...“ у ... епизоди чији је аутор продукцијска кућа и предмет емисије је животни пут тужиоца као истакнутог српског привредника, развој његове каријере и пословања Компаније „ГГ2“, затим хапшење тужиоца и кривични поступак против њега, што несумњиво представља теме о којима јавност има оправдан интерес да зна у смислу члана 5. став 1. Закона о јавном информисању и медијима. Међутим, свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују (став 2.), јер слобода изражавања није апсолутна и подразумева одређени степен одговорности и дужности. Реч је о релативној слободи која може бити ограничена легитимним циљем у који спада заштита права и угледа других лица. Изјава тужиоца емитована у уводном делу прве емисије: „Често чујете у задње време корупција. Корупција је неминовна“ без навођења потпуне садржине дате изјаве, контекста и времена у коме је дата, не може се посматрати изоловано од садржине и концепта целе емисије у којој преовлађују информације о кривичном поступку који је против тужиоца вођен и која је зато непотпуна и подобна да тужиоца представи као неког ко одобрава корупцију сматрајући да је неминовна. Ово нарочито што корупција у ширем смислу подразумева давање новца или других материјалних добара са

намером да прималац чини или делује у корист онога који даје новац, што даље повезано са изјавом тужиоца објављеном у виду разговора са полицијским службеником (објављена у две епизоде), где потврђује да је свима давао новац и да ће рећи коме, када дође време, имплицира да је тужилац злоупотребом стицао приватне користи. Не може се прихватити као правилан закључак нижестепених судова, да наведена изјава тужиоца (представљена као аутентична дата на саслушању у полицији), представља верно пренету изјаву инспектора ЖЖ у емисији „...“ јер управо то у емисији није наведено, већ супротно да потиче из саслушања у полицији, а што све указује да није поступљено у складу са чланом 9. став 2. наведеног закона. По наведеној одредби, уредник и новинар дужни су да преузете информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно и потпуно, а ако се информација преузима из другог медија - да наведу и назив тог медија. Слобода новинарског изражавања је нарочито условљена обавезом да медији морају да делују у доброј вери и пружају тачне и поуздане информације у складу са новинарском етиком када извештавају о питањима од општег и јавног интереса, те да поступају у складу са професионалним стандардима, при чему обавеза новинарске пажње важи и у случају преузете информације и преношења туђих изјава и мишљења.

По члану 112. Закона о јавном информисању и медијима, лице на које се односи информација чије је објављивање у складу са овим законом забрањено, а које због њеног објављивања трпи штету, има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са општим прописима и одредбама овог закона, независно од других средстава правне заштите која том лицу стоје на располагању у складу са одредбама овог закона. Издавач је по члану 114. закона одговоран за штету насталу објављивањем информације из наведене одредбе (члан 112. став 1.) без обзира на кривицу. По Закону о електорнским медијима (одговорност за програмски садржај), пружалац медијске услуге одговара за програмски садржај, без обзира на то да ли га је произвео пружалац или друго лице (нпр. независна продукција, закупљени термин, програмска размена, најаве програма, SMS и друге поруке публице и слично), по члану 54. тог закона.

Следом наведеног тужилац има право на накнаду нематеријалне штете у циљу успостављања правичне равнотеже између супротстављаних права тужиоца и слободе изражавања, при чему околности конкретног случаја оправдавају досуђивање новчане накнаде због изнетих непотпуних и са дужном пажњом непроверених чињеница о тужиоцу које у себи садрже увредљиву конотацију подобну да тужиоца представе у негативном светлу и повреде углед, част и аутентичност. Представљање тужиоца у емисији као лице склоно корупцији које сматра да је иста неминовна, на основу непотпуних и непроверених информација у контексту извештавања о кривичном поступку у току, одступа од деловања у доброј вери у складу са новинарском етиком и професионалним стандардима. Ово нарочито што и према пракси Европског суда за људска права, новинари који извештавају о текућим кривичним поступцима морају да се постарају да не прекораче границе које су утврђене у интересу ваљаног спровођења правде и да поштују право оптуженог на претпоставку невиности, без обзира на то да ли се суди некој јавној личности.

Приликом одлучивања о висини накнаде штете, суд посебно цени да ли је тужилац покушао да умањи штету коришћењем других средстава правне заштите у складу са одредбама овог закона и да ли је тужени омогућио тужиоцу да умањи штету објављивањем одговора (члан 117. Закона о јавном информисању и медијима). Како је тужилац упутио деманти који је у целини прочитан у емисији Вести и на крају ...

епизоде, то применом правила из члана 200. ЗОО, а водећи рачуна о значају повређеног добра, као и да се накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом, тужиоцу за претрпљене душевне болове припада правична новчана накнада нематеријалне штете у износу од 300.000,00 динара, док је преко тог износа тужбени захтев неоснован.

На основу чланова 414. став 1. и 416. став 1. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом и другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца против решења којим је одлучено о субјективном преиначењу тужбе и укидању првостепене пресуде у односу на туженог ББ, Врховни касациони суд је на основу члана 410. став 2. тачка 5. У вези члана 420. став 6. ЗПП нашао да ревизија није дозвољена. Наиме, по члану 420. став 1. тог закона странке могу да изјаве ревизију против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Како се ревизијом побија правилност другостепеног решења којим је одлучено да се не дозвољава субјективно преиначење тужбе и укида првостепена пресуда у том делу, а не о главној ствари, ревизија тужиоца није дозвољена, јер се таквим решењем правноснажно не окончава парнични поступак.

На основу члана 413. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Тужилац је делимично успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 2, 154, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка сразмерно успеху у спору (накнада нематеријалне штете). Трошкови су признати за заступања тужиоца од стране адвоката на седам одржаних рочишта по 7.500,00 динара, на једном одржаном рочишту 4.500,00 динара, за састав тужбе и једног поднеска по 6.000,00 динара, за састав две жалбе по 12.000,00 динара, према важећој Адвокатској тарифи у време пресуђења, као и 18.000,00 динара за састав ревизије од стране адвоката према важећој Адвокатској тарифи у време предузимања ове парничне радње. Тужиоцу су признати и трошкови на име судске таксе за тужбу и пресуду од по 15.800,00 динара, према успеху у спору и важећој Таксеној тарифи.

Захтев туженог Радио дифузно предузеће „Студио Б“ ДОО Београд, за накнаду трошкова на име одговора на ревизију је одбијен на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер се не ради о трошковима потребним за вођење ове парнице.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић